

Mark Twain

TOM SAWYER

kalandjai

Jonatán Könyvmolyképző

Mark Twain

TOM SAWYER KALANDJAI

Könyvmolyképző Kiadó
Szeged, 2015

Előszó

A legtöbb kaland, amit e könyvben elmesélek, valóban megtörtént: egy-kettőt én magam éltem át, a többit pedig egykori osztálytársaim. Huck Finnt az élet ihlette, Tom Sawyert úgyszintén – habár nem egyetlen személy, hanem három különböző srác, akiket régebben ismertem. Őbelőlük kevertem ki az alakját.

A műben felbukkanó fura babonák mind élénken éltek a nyugati gyerekek és rabszolgák hitében, amikor e történet játszódik – vagyis harminc-negyven évvel ezelőtt.

Habár könyvemet főként kislányoknak és kisfiúknak szánom, remélem, a felnőttek sem fogják megvetni: célom ugyanis részben az volt, hogy az idősebb nemzedék emlékezetébe idézzem, milyenek voltak ők egykor, miben hittek, mit gondoltak, mit mondtak, és hogy miféle hajmeresztő vállalkozásokra adták a fejüket.

A szerző
Hartford, 1876

1. fejezet

– Tom!

Semmi válasz.

– Tom!

Semmi válasz.

– Hát hol tekereg ez a kölyök? Az istenedet, Tom!

Az öreg hölgy lehúzta az orra hegyére a szemüvegét, és fölötte elnézve körbepillantott a szobában, majd visszatolta a szeme elé, és kinézett alatta. *Keresztül* rajta azonban szinte sosem nézett, főleg nem, ha csak egy olyan apróságot keresett, mint egy kisgyerek, mert a szemüvege túl becses volt ahhoz, hogy használja is. Nem a látásért készült, csak a látszatért, két malomkőnek is épp ugyanekkora hasznát vette volna. Egy pillanatig meglepetten bámult, majd nem durván, de azért úgy, hogy minden bútor meghallhassa, azt mondta:

– Na, várj csak, amíg a kezem közé kerülpsz! Meglásd...!

A mondatot nem fejezte be, mert közben már görnyedt háttal dugdosta a seprűjét az ágy alá, és kellett a szusz, hogy megfelelő svunggal lendíthessen. Csak a macskát sikerült előkergetnie.

– Én még ilyen egy kölyköt nem láttam!

Kinyitotta az ajtót, és onnan kémlelte a kertet, ami tele volt paradicsomindákkal és csattanó maszlaggal. De Tom nem volt sehol. Így aztán emelt a hangerején, épp annyit, hogy jó messzire elhallatsszék.

– Te, Toooooom!

Neszt hallott maga mögül, és még épp idejében fordult hátra ahhoz, hogy elkapja a kisfiú grabancát.

– Megvagy! Gondolhattam volna, hogy a szekrényben bujkálsz! Mi keresnivalód volt ott?

– Semmi.

– Semmi?! Hogy néz ki a kezed meg a szád? Mi ez rajta?

– Én azt nem tudhatom, nénikém.

– Én viszont tudom. Úgy éljek, hogy lekvár az. Pedig ha negyvenszer nem mondtam el, hogy megnyúzlak, ha belenyúlsz a lekvárba, akkor egyszer sem. Add a vesszőt!

A vessző a levegőbe emelkedett. A veszély tapintható volt.

– Atyaég! Mi az ott maga mögött, nénikém?

Az öreg hölgy körbepördült, szoknyáját féltősen felemelte, a fiú pedig abban a percben futásnak eredt, átugrott a deszkakerítésen, és eltűnt mögötte. Polly néni egy pillanatra megmerevedett, aztán finoman elnevette magát.

– Az istenemet, hát én semmiből nem tanulok? Nem szedett már rá elégszer ez a kölyök ahhoz, hogy tudjam, mire készül? De hát a vén bolondok a legnagyobb bolondok a világon. Nem vág eléggé az eszünk! De az is igaz, hogy sosem csinálja ez a nyavalyás kétszer ugyanazt, hát akkor meg honnan tudhatnám, miben sántikál? Nagyon jól tudja, meddig nyúheti az idegeimet, mielőtt harapnék, ha meg elkapom, úgy kenyérre tud kenni, hogy utána már elfenekelni

sem akaródnak. Nem nevelem elég jól azt a kölyköt, ez a nagy harci helyzet. Pedig az Írás is megmondja, hogy *akit nem vesszőznek eleget, elkanászodik*. Így mindkettőnkre csak bűn és szenvedés vár, tudom jól. Az ördög bűjt abba a fiúba, de a nemjóját, mégiscsak a tulajdon húgom árvája, valahogy nem visz rá a lélek, hogy elverjem! Valahányszor szemet hunyok a stiklijei fölött, mardos a lelkiismeretem, valahányszor meg elverem, belesajdul a szívem is! No, de mit van mit tenni, az asszonytól született ember rövid ideig él, és nyomorúsággal van teli, az Írás is ezt mondja, és nem is téved. Ma délután már nem megy iskolába, az fix, holnap meg majd munkára fogom, büntetesképpen. Nem örülök, hogy dolgoztatnom kell egy szombaton, amikor minden más gyerek viribül, de ő a munkánál semmit sem utál jobban, nekem meg nevelnem kell valahogy, különben miattam kallódik el a mihaszna!

Tom tényleg nem ment már aznap iskolába, és remek délutánja volt. Épp időben ért haza ahhoz, hogy segíthesen Jimnek, a fekete szolgálnak, vacsora előtt felaprózni a másnapi gyújtóst – vagy legalábbis ott volt mellette, és beszámolt neki a kalandjairól, miközben amaz elvégezte a munka háromnegyedét. Tom öccse (vagyis hogy félöccse), Sid már végzett a maga munkájával (forgácsot szedegetett), mert ő csendes gyerek volt, akivel ritkán volt gond. Miközben Tom vacsorázott és cukrot lopott, ha épp alkalom kínálkozott rá, Polly néni álnok kérdésekkel bombázta, amikkel terhelő vallomást akart kicsikarni belőle. Mint oly sok más egyszerű lélek, úgy ő is örömmel hitte magáról, hogy páratlan tehetsége van a sejtelmes diplomáciai mesterkedésekhez, és szívesen gondolt legolcsóbb trükkjeire is úgy, mint a kifinomult agyafúrtság csodás példáira. Így szólt:

– Tom, ma aztán igazán meleg volt az iskolában, nem-e?

– De igen, néni.

– Egész elképesztő meleg, nem-e?

– De, néni.

– Kedve támadt tőle úszni az embernek, neked nem, Tom?

Tomon egy pillanatra eluralkodott a félelem – kényelmetlen gyanakvás vett rajta erőt. Végigmérte Polly néni arcát, de nem tudott leolvasni róla semmit. Ezért hát így szólt:

– Nem, néni. Vagyis, nem nagyon.

Az öreg hölgy kinyúlt, és megtapogatta Tom ingét, majd ezt mondta:

– Most nem igazán vagy kimelegedve.

És örömmel töltötte el, hogy anélkül sikerült kiderítenie, hogy az ing száraz, hogy bárki rájött volna a szándékára. Mindennek ellenére Tom megértette, honnan fúj a szél. Így aztán a néni következő lépése elé vágott.

– Páran lelocsoltuk a fejünket. Az enyém még vizes, tetszik látni?

Polly néni bosszankodni kezdett, amiért nem számolt egy ilyen kézenfekvő alibivel, és ezért füstbe ment a terve. Ekkor azonban újfent megszállta az ihlet.

– Tom, ugye, amikor lelocsoltad magad, nem kellett levenned a gallérodát, amit felvarrtam? Hadd lássam azt a gallért!

Tom arcáról elszállt az aggodalom. Kigombolta a felsőjét. Az inggallérja vitathatatlanul oda volt varrva.

– Hogy mik történnek! Alig hiszek a szememnek. Nyakamat tettem volna rá, hogy lógtál az iskolából, és úszni mentél. De spongyát rá, Tom. Tévedtem veled kapcsolatban, nem loptad a napot. Ma nem.

A néni egyrészt sajnálta, hogy cserbenhagyta az emberismerete, másrészt viszont örült, hogy Tom végre egyszer jó magaviseletre vetemedett.

Ám ekkor megszólalt Sidney:

– Nohát, én azt hittem, a néni fehér cérnával varrta fel azt a gallért, ez meg feketével van!

– Hát persze hogy fehérrel varrtam! Tom!

De Tom nem várta ki a dolog végét. Miközben kislisszant az ajtón, ezt mondta:

– Siddy, ezért még számolunk!

Egy biztonságos helyre érve Tom két nagy tűt tanulmányozott, amik a zakója hajtókájába voltak tűzve. Az egyik fokába fehér cérna volt fűzve, a másikéba fekete. Így me-rengett:

– Ha Sid nem szól, a néni sosem veszi észre! A fenébe is, néha fehérrel varrja, néha meg feketével. Az istenért nem tudja eldönteni már, nem bírom, hogy folyton váltogatja! Becsszó, ezért még megvagdalom Sidet, ha addig élek is.

Nem ő volt a falu mintagyereke. De azért nagyon jól is-merte a mintagyerekeket – és szívből utálta is őket.

Két perc se telt bele, ő már rég elfeledkezett a bajairól. Nem azért, mert az ő gondjai kevésbé voltak keserűek és súlyosak, mint bárkié e földön, hanem mert valami izgalmas újdonság kiűzte őket az elméjéből – mert az új kalandok hevében minden sorscsapás elfelejtődik. Ez az újdonság egy igen becses füttyögési technika volt, amit egy feketétől tanult, és most szerette volna zavartalanul gyakorolni. A technikától madárdalszerű lett a füttyszó, egyfajta lágy trillázás, a trükkje pedig az volt, hogy olykor-olykor a szájpadról kellett nyomni a nyelvet füttyülés közben. Az

olvasó talán még emlékszik rá, hogyan kell csinálni, ha volt valaha kisfiú. Tom figyelmes és kitartó gyakorlása meghozta a gyümölcsét, hálás lélekkel és dalos ajakkal járta az utcákat ezután. Úgy érezte magát, ahogyan egy csillagász érezheti, amikor felfedez egy új bolygót. Bár a fiú mélyről feltörő, hamisítatlan boldogságának nyomába sem érhet a csillagászé.

A nyári délutánok hosszúra nyúlnak. A nap még nem ment le. Tom hirtelen abbahagyta a fütyörészést. Egy ismeretlen állt előtte – egy fiú, aki egy hangyányit nagyobb volt, mint ő. St. Petersburg szegény kis falujában minden nemű és korú jövevény lenyűgöző újdonságnak számított. Ráadásul ez a fiú szép ruhát viselt – szép ruhát, pedig hétköznap volt. Ez egész egyszerűen döbbenetes volt. Sapkája helyre fejfedő volt, begombolt kék szövetkabátja pedig új és csinos, ahogy a nadrágja is. Cipő is volt a lábán – pedig csak péntek volt! Még nyakbavalót is hordott, valami világos szalagot. Lerítt róla, hogy városi, és ez bökte Tom csőrét. Minél tovább bámulta ezt a takaros csodát, annál inkább bosszantotta a kifinomultsága, és annál toprongyosabbnak érezte saját megjelenését. Egyikőjük sem szólalt meg. Ha valamelyik megmozdult, a másik is lépett – de csak oldalirányt, a másik körül körözve. Végig farkasszemet néztek. Végül Tom szólalt meg:

- Simán elverlek.
- Azt szeretném én látni!
- Tök simán meg tudlak gyepálni.
- Vagy, mondjuk, nem tudsz.
- Pedig de.
- Nem tudsz.
- De tudlak.

– Nem!

– De!

– Nem!

Kényelmetlen csend következett. Aztán Tom szólalt meg:

– Hogy hívnak?

– Talán úgy, hogy semmi közöd hozzá.

– Csak hiszed, hogy nincs közöm hozzá.

– Bizonyítsd be, hogy van!

– Ha még sokat szájalsz, be is fogom!

– Száj, száj, száj, nesze, szájaltam!

– Oh, most azt hiszed, cefetül okos vagy, mi? Akár fél kézzel is simán elverlek!

– Hát mért nem versz már el? Ha egyszer azt mondd, hogy el tudnál!

– El is foglak, ha sokat magyarázol még!

– Oh, pedig a tefélédnek elkél egy kis magyarázat!

– Okoska! Azt hiszed, különb vagy nálam?

– Jesszus, milyen a sapkád!

– Ha nem tetszik, nem kell nézni! Mibe, hogy nem mered lecsapni a fejemről? Ha nyuszi vagy, egyél répát!

– Nagy a szád!

– A tiéd még nagyobb!

– Szájhős vagy, de verekedni nem mersz!

– Jaj, hagyj már lógva!

– Ha még sokáig pattogsz nekem, a fejedhez vágok egy követ!

– Ja, persze, fejbe vágysz.

– Hát pedig fejbe váglak.

– Akkor meg mért nem vágysz? Minek járatod róla a szádat? Mért nem csinálod? Mert begazoltál.

- Nem gazoltam.
- Dehogynem.
- De nem.
- De igen.

Újabb csend, és további farkasszem-nézés és egymás körül keringőzés következett. Végül már összeért a két fiú válla. Tom szólalt meg:

- Takarodj innét!
- Takarodj te!
- Én nem fogok.
- Hát, én se!

Egymásnak feszülve álltak, megvetett lábakkal, és teljes erejükből próbálták fellökni a másikat, miközben egymást méregették gyűlölködve. De egyikőjük sem bírt a másikkal. Miután jól kimelegedtek a viaskodásban, szép óvatosan mindketten visszavonulót kezdtek fújni, Tom pedig így szólt:

– Egy betoji anyámasszony katonája vagy. Szólok a bátyámnak, ő a kisujjával kicsinál téged, ha arra kérem!

– Most akkor ijedjek meg a bátyádtól? Nekem is van, aki nagyobb a tiédnél, és simán elbánik velem!

(Egyik báty sem létezett valójában.)

- Hazudsz.
- Mondod te, mert te hazudsz!

Tom húzott egy vonalat a porba a nagylábujjával, és ezt mondta:

– Ha ezen át mersz lépni, addig ütlek, amíg el nem terülsz. Ha meg nyuszi vagy, úgy kell neked!

Az új fiú azon nyomban átlépett a vonalon, és így szólt:

- Azt mondtad, megütsz, na, akkor üss is meg!
- Ne kekeckedj velem, mert meg találod banni!

– Te mondtad, hogy elversz, hát akkor lássuk!

– Az áldóját, két centért meg is teszem!

Az új fiú elővett két réz egycentest a zsebéből, és gúnyosan kitarította őket.

Tom kiverte az érméket a kezéből.

Egy szempillantással később a két fiú már a homokban hempergőzött, egymásba fonódva, mint két macska, és egy percen át csak tépték és huzigálták egymás haját és ruháit, csépeltek és karmolták a másik orrát, miközben becsvágy és por kavargott körülöttük. Végül elült a nagy forgatag, és a csata porfellegén át Tom alakja sejlett fel, amint az új fiún ül és az öklével püföli.

– Szólj, ha elég! – mondta Tom.

A fiú megpróbálta kiszabadítani magát. Sírt, de inkább csak dühében.

– Szólj, ha elég! – püfölte tovább Tom.

Végül az idegen kinyögte, hogy „*elég*”, Tom pedig elengedte, és így szólt:

– Remélem, ebből tanultál, és legközelebb jobban meggondolod, kivel kekeckedsz.

Az új fiú elindult, közben a ruháit porolta és szipogott, néha pedig visszanézett és a fejét csóválta, vagy azt ecsetelte Tomnak, mit csinál vele, mikor „legközelebb a karmai közé kerül”. Erre Tom csak kacagni tudott, majd széles jókedvvel megindult, de amint hátat fordított az új fiúnak, amaz felkapott egy követ, hozzávágta, és pontosan a lapockái között találta el. Utána pedig megpördült, és eliszkolt, mint egy gazella. Tom hazáig kergette az álnokot, és így azt is megtudta, hol lakik. Ezután táborot vert az ellenség kapualjában, és hadüzeneteket kiabált neki, ám az ellenség nem jött ki,

csak grimaszolt neki az ablakon át. Végül felbukkant az ellenség anyja, aki azt mondta, hogy Tom egy neveletlen, vásott kölyök, és elküldte a dolgára. Tom el is indult, de fogadkozott, hogy még számol a fiúval.

Aznap este elég későn ért haza, és amikor lopva próbált bemászni az ablakon át, lecsapott rá a lesben álló nagynénje. Amint a néni meglátta, milyen állapotban van Tom ruhája, elhatározása, miszerint a fiú szabad szombatjából izzasztó munkanapot csinál, kőkeményé szilárdult elméjében.

2. fejezet

Elérkezett a szombat. Üde nyári reggel volt, vidám, tele étellel. Minden szívből énekszó zengett, és ha az a szív fiatal volt, a dal az ajkakig is felért. Boldog volt minden ábrázat, és ruganyos minden lépés. Az akácfák virágba borultak, és az illatuk betöltötte a levegőt.

A falu határában magasodó, zöldellő növények borította Cardiff domb pont elég messze volt ahhoz, hogy egy álomba illő, nyugodt, hívogató ígéret földjének tűnjön fel.

Tom a járdán állt, kezében egy vödör fehér festékkel és egy hosszú nyelű ecsettel. Végigmérte a kerítést, és a világból hirtelen eltűnt az öröm, Tom lelke mérhetetlen mélabúval telt meg. Egy harminc méter hosszú, majd három méter magas deszkakerítés! Úgy érezte, az élete kilátástalan, a létezés nyomasztó teher csupán. Felsőhajtott, majd belemártotta az ecsetet a festékbe, és végighúzta a legfelső deszkán, ezután megismételte az egész eljárást, majd megnézte, milyen jelentéktelenül kicsiny a kerítés lefestett része a lefestetlen maradék tengerében, és reményvesztetten leült egy ládára. Jim ugrándozott kifelé a kapun egy bádoggödörrel,

miközben a buffalói leányokról énekelt. Tom eddig mindig utálatos munkának tartotta vizet hozni a kútról, de most valahogy kedvezőbb színben tűnt fel a dolog. Eszébe jutott, hogy a kútnál társasága is akad az embernek. Mindig volt ott pár fehér, félvér és fekete lány és fiú, aki arra várakozott, hogy sorra kerüljön. Közben ücsörögtek, játékokat csereberéltek, veszekedtek, verekedtek, heccelődtek. És az is eszébe jutott, hogy ugyan a kút alig százharminc méterre volt, Jimnek mégis mindig legalább egy órájába telt, mire visszaért a vödör vízzel, és olyankor is általában utána kellett mennie valakinek. Tom így szólt:

– Figyu, Jim, hozok én vizet helyetted, ha te festesz addig!

Jim megrázta a fejét, és így szólt:

– Nem lehet, Tom úrfi. Nagys’asszony mondta, hogy nekem kell vizet hoznom, és hogy le ne álljak lótyálni senkivel. Azt is mondta, hogy az úrfi maj’ meg fog kérni, hogy fessek helyette, de azt mondta, törődjek csak a magam dolgával. Azt is mondta, maj’ ő felügyeli a festést.

– Jaj, ne is törődj azzal, mit mondott a néni, Jim! Mindig ilyeneket beszél. Add csak azt a vödröt! Egy perc és már itt is vagyok. A néni sosem tudja meg!

– Nem adhatom, Tom úrfi! Nagys’asszony a fejem is letépné a helyéről, az hétszentség.

– Hogy ő? Ő ugyan senkit meg nem üt, esetleg megsuhint gyűszűs kézzel, de az meg meg sem kottyán! Csúnyákat mond, de hát az nem fáj, amit beszél... vagyis, ha sír is hozzá, akkor néha. Jim, kapsz érte egy üveggolyót. Egy hófehér üveggolyót!

Jim kezdett meginogni.

– Fehér az egész, Jim! És úgy gurul, mint a szél!

– Húha, az ám a szép golyóbis, meg kell hagyni! De Tom úrfi, én úgy félek a nagys’asszonytól.

– Ha segítesz, megmutatom a sebes lábujjam.

Jim is csak emberből volt – ekkora kísértésnek ő sem tudott ellenállni. Letette a vödört, és átvette a golyót. Egy perccel később sajgó hátsóval, vödörrel a kezében száguldott végig az utcán, Tom serényen festeni kezdett, Polly néni pedig egy papuccsal a kezében, győzelemittas tekintettel húzódott vissza a kulisszák mögé.

De Tom lendülete nem tartott sokáig. Eszébe jutott, mennyi mókás dolgot tervezett aznapra, s ettől kínjai megszorozódtak. Nemsoká megjelennek majd a dologtalan gyerekek is, mindenféle páratlan kalandok nyomában járva, és rengeteget zrikálják majd őt azért, mert munkára van fogva – ennek már a puszta gondolata is tűzként égette Tomot. Elővette minden ingóságát, és felmérte a vagyonát: játékok, üveggolyók és szemét. Arra talán elég, hogy egy segídet fogadjon belőle maga mellé, de arra semmiképp nem, hogy akár csak egy félórányi szabadságot is vegyen belőle magának. Így aztán újra zsebre vágta soványka tőkéjét, és elkönyvelte, hogy nem tudja lefizetni a fiúkat. E sötét és kilátástalan pillanatban azonban rátört az ihlet! Méghozzá egy elképesztően csodálatos ötlet formájában.

Kézbe vette az ecsetet, és komótosan munkához látott. Nemsoká Ben Rogers trappolt a képbe, pontosan az a fiú, akinek gúnyolódásától a leginkább félt. Ben szinte szökellve tartott felé – ami ékes bizonyítéka volt annak, hogy a kedve jó, a reményei szépek. Almát evett, és időnként hosszú, dallamos túlkölésbe kezdett, ami után mély hangon azt mondta, ding-dong-dong, ding-dong-dong, mivelhogy

éppen gőzhajósat játszott. Mikor Tom közelébe ért, lelassított, kiment az út közepére, jobbra dőlt, majd nehézkesen, de roppant ünnepélyesen bekanyarodott, mert éppen ő volt a *Fenséges Missouri* gőzhajó, ami nem tévedhet sekély vizekre. Egyszerre volt ő a hajó, a kapitány és a jelzőharang, vagyis úgy kellett tennie, mintha a saját fedélzetén állna, és nemcsak ő adná ki, de ő is teljesítené a parancsokat.

– Megállunk, uram! Csingilingiling!

Kezdett elfogyni alóla az út, és szép lassan közelebb húzódott a járdához.

– Kikötésre kész! Csingilingiling!

A karjait mereven kinyújtotta a törzse mellett.

– Jobb oldalon igazíts! Csingilingiling! Csú-csucsucsú!

A jobb keze eközben szép kis köröket írt le a levegőben, mert éppen az volt a lapátkerék.

– Most vissza balra! Csingilingiling! Csu-csu-csú!

A bal kezével is elkezdett körözni.

– Jobboldalt jó! Csingilingiling! Baloldalt jó! Csingilingiling! Jobboldalt előre! Megállunk! Hadd ússzon be a tat is! Csingilingiling! Csucsúcsu! Elő a kötelet! De szaporán! Dobjátok a kötelet! Mit tébláboltok ott? Kössétek ki, de szép rendezen ám! Mindjárt teljesen megállunk! A gőzgép leállt, uram! Csingilingiling!

– Sst, sst, sst! (Ez volt a gőzszelepek hangja.)

Tom csak festett tovább, ügyet sem vetett a gőzhajóra. Ben bámulta egy kicsit, aztán így szólt:

– Halihó! Megszeppentél, mi?

Semmi válasz. Tom egy művész pillantásával méregette legutóbbi ecsetvonásának eredményét, aztán egy újabb finom kézmozdulat után ismét megszemlélte a művét. Ben

odaállt mellé. Tom nyála összefutott a szájában az alma láttán, de nem hagyta abba a munkát. Ben szólalt meg:

– Helló, öreg harcos, csak nem munkára fogtak?

– Jaj, te vagy az, Ben? Észre sem vettelek!

– Éppen úszni készültem. Te nem akarsz csobbanni egy jót? Hova gondolok, hiszen te szívesebben dolgozol, nem igaz? Még szép, hogy szívesebben!

Tom egy kicsit eltöprengett ezen, majd így szólt:

– Mit nevezel te munkának?

– Mert amit csinálsz, az nem az?

Tom tovább folytatta a festést, és félvállról így felelt:

– Vagy az, vagy nem, nem tudhatom, azt viszont tudom, hogy Tom Sawyernek kedvére van!

– Ó, ugyan már, csak nem azzal akarsz etetni, hogy te ezt élvezed?

Az ecset serényen pingált tovább.

– Hogy élvezem-e? Már miért ne élvezném? Tán minden nap festhet az ember kerítést?

Ez új megvilágításba helyezte a dolgot. Ben kivette a szájából az almáját. Tom odaadással húzkodta az ecsetet jobbra-balra, majd hátralépett, s megnézte az eredményt. Aztán szépített a művén, majd újra megszemlélte az összképet. Ben minden mozdulatát figyelte, és egyre nagyobb érdeklődéssel kezdett csüngeni rajta. Végül így szólt:

– Te, Tom! Hadd fessek én is egy kicsit!

Tom mérlegelte a kérést – már majdnem belement, mikor meggondolta magát:

– Nem, nem, azt hiszem, az nem lenne jó, Ben. Tudod, Polly néném iszonyat kényes erre a kerítésre, merthogy ez néz az utcára. Ha a hátsó kerítésről lenne szó, belemennék.

És ő is. De erre a kerítésre nagyon kényes, szóval nagyon odafigyelve kell dolgozni rajta. Szerintem ezer vagy akár kétezzer fiú között is csak egy olyat találni, aki pont úgy csinálja, ahogy kell!

– Na, ne, komolyan? Ne izélj már, hadd próbáljam meg! Én hagynám neked, ha én lennék a helyedben, Tom!

– Ben, én szívesen megengedném, becsszó, de Polly néni... Jim is akart segíteni, de a néném neki se hagyta. Sid is be akart szállni, de neki sem volt szabad. Már látod, milyen nehéz helyzetben vagyok? Ha hozzáérnél ehhez a kerítéshez, és valami történe vele...

– A fenébe is, hát vigyázni fogok! Hadd próbáljam meg! Figyelj, megkapod az almám csutkáját!

– De kérek, Ben! Attól tartok, hogy ez így...

– Megkapod az egészet!

Tom vonakodó arccal, de repeső szívvel adta át az ecsetet. És míg az egykori *Fenséges Missouri* gőzös verejtékeze gürcölt a napon, addig a leköszönt művész egy közeli hordón ücsörgött az árnyékban, a lábát lógázta, az almáját majszolta, és további ártatlanok behálózását tervezgette. Emberanyagból nem volt hiány: folyton érkeztek az újabb fiúk, mind gúnyolódni jött, de festeni maradt. Mikor Ben végleg kidőlt, Tom Billy Fishernek adta át a lehetőséget egy jó állapotban lévő papírsárkányért, és amikor ő is kipurcant, Johnny Miller vette át a helyét egy döglött patkányért meg egy hosszú zsinégért, amire előbbit fel lehetett kötni, és így tovább, és így tovább, órák hossán át. Mire késő délután lett, Tom már nem az a szűkölködő szegénylegény volt, mint reggel, hanem valósággal dúskált a javakban. Azok mellett, amiket már felsoroltam, a következőket kapta: tizenkét

TETSZIK? MI IS NAGYON SZERETJÜK.

Szívből ajánljuk,
ha öröme és felszabadult percekre vágysz!

**Már rendelhető!
ÉLVEZD MIHAMARABB!**

**MOST
KEDVEZMÉNNYEL**

lehet a tiéd!

[Megnézem.](#)

NE HAGYD KI!

Rendeld meg most a kiadónál!

Még több jó könyv

megjelenését támogatom veled.

[Imádom a jó könyveket. Kérem máris!](#)

üveggolyót, egy fél dorombot, egy darab kék üveget, amin át nézelődni lehetett, egy csúzlit, egy kulcsot, ami semmit sem nyitott, egy darab krétát, egy üvegdugót, egy ólomkatonát, pár ebihalat, hat petárdát, egy egyszemű cicát, egy réz ajtó-gombot, egy nyakörvet (kutya nélkül), egy kés nyelét, négy darab narancshéjat és egy ütött-kopott ablakkeretdarabot. Közben végig remekül érezte magát (társasága volt bőven), a kerítésre pedig felkerült három réteg festék! Ha nem fogyott volna el a festék, Tom a falu összes fiúját csődbe vitte volna.

Magában végül arra jutott, hogy mégsem olyan kilátástalan ez az élet. Tudtán kívül rátapintott az emberi viselkedés egy alapvető törvényére: ha azt akarod, hogy valaki vágyjon valamire, tedd azt a valamit nehezen elérhetővé. Ha ő is egy olyan nagy és bölcs filozófus lett volna, mint e könyv szerzője, megértette volna, hogy munka az, amit az ember köteles megtenni, játék pedig az, amit az ember nem köteles megtenni. Ebből aztán megértené azt is, hogy lehet, hogy művirágokat készíteni meg taposómalomban dolgozni munka, míg tekézni vagy a Mont Blanc-t megmászni csupán szórakozás. Akadnak olyan tehetős angol úriemberek, akik nap mint nap négylovas hintókat hajtanak a nyári melegben negyven-ötven kilométeren át, csak mert e kiváltságért tetemes összegeket kell fizetniük, míg ha ugyanezért a tettükért bért kapnának, akkor hirtelen munka lenne a dologból, és ők menten kiábrándulnának belőle.